

*
* *

Ֆրանսական ամենէն ճշգրիտագուր պարբերագիրը կը բարձրակէ սակայ յօդուածներ հրատարակել Թուրքիոյ մասին, որ ուղղակի կամ անուղղակի կը խօսուի նաեւ Հայոց և Հայաստանի մասին։ Որչիւ դէ գո Մոնթի տեւութիւնները ոչ միայն ֆրանսացիներու համար յարգելի են, այլ բոլոր երկրներուն և մանաւանդ այն իւրաքանչիւր երկրին համար զոր կ'ուսումնասիրէ իր քաղաքական տեղեկութիւնները անով մանաւանդ բարձր են, որ իր լաւ ընտրուած յօդուածագիրները ոչ միայն ըմբռնելու կարողութիւն ունին և լաւ պատկերացնելու, այլ և բոլոր միջոցները, նիւթական թէ ճշգրիտական, զբաղուելու բոլոր գիրքերուն վրայ և կազմութիւնները անմիջական կերպով քննելու։

Եւրոպայ եւ երեսօտարոց Թիւրքիա տիտղոսին ներքեւ Ունէ Պիւնոն, ալթէ կ'անցնէ բոլոր Թիւրքիոյ արդի կազմութիւնն ու կազմակերպութիւնը։ Պիւնոն կը յայտնէ թէ Սահմանադրութեան վերահաստատմամբ կը յուսացուէր թէ հաւասարակշռութիւն կը տիրէր երկրին մէջ և Արեւելեան հարցը կը վերջանար։ Ինչ որ չեղաւ։ Յետոյ կը բացատրէ թէ որքան բարեփոխութեան կարօտ կ'ենք կան աշխարհեան ներքին կազմին մէջ։ Սկսելով երիտասարդ Թիւրքերէն՝ նա անոնցմէ մաս մը պարզ զազափաբախտներ կը գտնէ, զանոնք որ Ֆրանսա և Զուիցերի ուսած են, առանց փորձի և զործադրական մտքի ու կա-

րողութեան։ Միւս կէտը՝ զինուորական բռնապետներ՝ Գերմանիա ստորոգնելու։ Խորհրդարանը՝ եւրոպական նը, մանաւանդակ հաստատութեանց արտաքին կեդեւն ունի միայն զեպ։ Օրինաւոր իշխանութեան մէջ՝ ուրիշ իշխանութեան մըն ալ կայ՝ կուսակցութիւնը, աւելի զօրաւոր ու յաւակնոտ։ Կ'հրազեն այս փոփոխութեամբ Թիւրքիոյ ճին սահմանները ինչպէս էր Բայագլուի կամ Սիւււէյմանի օրով։ — Տնտեսական կարգին մէջ ամէն բան բարեփոխութեան կարօտ՝ դատարանականը, քաղաքաբաշխականը, առեւտրականը, զգրոցականը և սոսիականը։ Հիմնական բարեփոխութեամբ միայն կարելի պիտի ըլլայ կանգնել այն զաւանդները, բոլորովին անխնամ ու աւերակ, որոնք ժամանակաւ Հոմէական հաւրաստութեան ազդերն են։ — Թիւրքիա կը ձկտի փոքր ազգութիւնները լեռնեւ։ Նկատելով շրջակայ ազգերուն շահերը՝ իր արդի զինանաւերական կացութիւնը լաւ է։ Բայց պիտի հորսնցնէ շատ աշխարհեանց համակրութիւնը, եթէ համալսման միջոցով, համալսարանութիւն մը զոյացնէ Գերմանիոյ ճեպ՝ իրը հոմաւաւորող նոյն ուղղութեան։ Յօդուածագիրը կը թելադրէ Թիւրքիոյ Հաւանաւ աւելի հաշտ երթալ Ֆրանսայի ճեպ, որ կը խոստանայ իր բոլոր բարոյական և նիւթական աջակցութիւնը, այս առթիւ անգամ մըն ալ զբրերելով ու քննելով Թիւրքիոյ վերջին փոխադրութեան առթիւ ծագած աշխարհութիւններն ու Թիւրքիոյ վերջինները։

Ունէ Պիւնոն անկեղծ բարեկամ մը կ'երևի Թիւրքացի, Գաւառներու բարեգոմար համար անհրաժեշտ կը գտնէ սպակեղծութեան զրուցութիւնը։

Ք Ա Վ Ա Ն Պ Ա Վ Ա Ն Պ Ա Ն

	Էջ
Հայականութիւն	97
Անգլերէնէն Հ. Գ. — Դասեր Հայոց	
և Հայաստանի Հնագոյն պատմութեան	99
Անգլերէնէն Հ. Գ. — Լէօ	107
Տիւրքերէնէն Հ. Ա. — Հոմանիշ բառեր	114

	Էջ
ՀԱՅՈՒՆԻ Հ. Վ. — Մէքէի Աւետարանին Յ տառը Մենագիր կը մնայ	128
Կանեւ Օղանաւորդ	141
Գիրքեր ու թերթեր	143

Ա. Զ. Դ.

Խմբագրութեան ուղղուած այն յօդուածները որ չին տպագրուիր, ետեւ չեն դարձուիր, զորոնք ստանալու համար յօդուածագիրները պարտաւոր են ճանապարհի ծախսը հոգալ։